

Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu
Hrvatski zavod za knjižničarstvo
Matična služba za narodne knjižnice

ZAVIČAJNE BAŠTINSKE ZBIRKE U NARODNIM KNJIŽNICAMA

GRADSKA KNJIŽNICA I ČITAONICA 'VIKTOR CAR EMIN' OPATIJA, KNJIŽNICA LOVRAN

SPOMEN ZBIRKA VIKTORA CARA EMINA

Dana 11. svibnja 2011. posjećena je ustrojbeno jedinica Gradske knjižnice i čitaonice 'Viktor Car Emin' Opatija - Knjižnica Lovran, u čijem se vlasništvu nalazi zavičajna Spomen zbirka Viktora Cara Emina.

VIKTOR CAR EMIN (1870.-1963.), hrvatski književnik, rođen u Kraju kod Lovrana, učiteljsku školu završio u Kopru, učiteljevao u Opatiji, po Istri, nastavnik u Voloskom i na Sušaku, tajnik Družbe sv. Ćirila i Metoda, urednik listova i časopisa (Narodni list, Mladi Istranin, Mladi Hrvat, Mornar). Pisao je pripovijetke, kratke romane, kronike, drame, crtice, priče, feljtone, reportaže i članke (Pusto ognjište, Usahlo vrelo, Vitez mora, Neznani ljudi, posebno značajno djelo Danuncijada, drama Mrtva straža – izvedena 1923. i dr.) u kojima je obrađivao istarsku tematiku posebice nacionalnu, a kao društveno angažirani pregalac zauzimao se za oslobođenje Istre.

UKRATKO O ZBIRCI

Spomen zbirka Viktora Cara Emina sadrži oko 2000 svezaka knjiga, među kojima su prva izdanja djela Viktora Cara Emina te, na primjer, 2. izdanje Valvasorova djela Slava Vojvodine Kranjske i 20 arhivskih kutija rukopisa, pisama, dokumenata, fotografija i razglednica te osobni i etnološki predmete / glazbala, na primjer, sopile. U Zbirci se nalaze i časopisi i novine (nekompletna godišta). Najviše je djela s područja književnosti, povijesti, religije i teologije.

Zbirka je u cijelosti inventarizirana i katalogizirana 1980-ih godina kada je izrađen abecedni tematski katalog zbirke. Zbirka nema zaposlenog djelatnika, a građa se daje na korištenje u čitaonici Knjižnice Lovran uz nadzor djelatnice Knjižnice i uz prethodnu najavu i dozvolu ravnateljice Gradske knjižnice i čitaonice Viktor Car Emin Opatija.

U tijeku je digitalizacija rukopisne građe koja je započela 2011. godine uz financijska sredstva Ministarstva kulture RH.

Zavičajna Spomen zbirka Viktora Cara Emina ima nezaobilaznu kulturno-povijesnu vrijednost ne samo za područje Hrvatskoga primorja, poglavito Opatije i Lovrana, nego i za Hrvatsku općenito te je izvor dokumenata potrebnih za istraživanje povijesti / kulturne povijesti Hrvatskoga primorja te hrvatske književnosti.

OSTAVŠTINE IVANA LONČARIĆA PAPIĆA I DR. VINKA ANTIĆA

Dana 13. svibnja 2011. posjećen je Ogranak Selce Narodne knjižnice i čitaonice Crikvenica u kojemu se nalaze dvije cjelovite, pretežito rukopisne ostavštine Ivana Lončarića Papića i dr. Vinka Antića, znamenitih i zaslužnih Selčana. Obje su ostavštine u vlasništvu Narodne knjižnice i čitaonice Crikvenica - Ostavštinu Papić Knjižnica je preuzela 1968. godine, a Ostavštinu Antić 1993. godine - darovnica se nalazi u arhivi Ogranaka Selce, osnovanog davne 1873. godine pod nazivom Narodna čitaonica u Selcih.

OSTAVŠTINA IVANA LONČARIĆA PAPIĆA (1870.-1964.), svestranog samouka, poštanskog službenika, osobe sa snažnim osjećajem za zavičajnu baštinu, kulturu, etnografiju, povijest i dr. obuhvaća oko 350 svezaka knjiga, časopisa te rukopisnu ostavštinu koja se čuva u 48 standardnih arhivskih kutija, 28 rukopisnih knjiga i 12 rukopisnih 'teka' te nekoliko uvezanih rukopisnih 'zapisa'. Ostavština sadrži i brojne dokumente, zapisnike sjednica Poglavarstva nekadašnje Općine Selce i niza drugih ustanova s kraja 19. stoljeća pa do njegove smrti 1964. godine, zatim muzikalije, zavičajnu građu, planove mjesta, razglednice. Ostavština sadrži i niz zabilježenih narodnih pjesama i proze koje su 1933. godine objavljene tiskom u knjizi Pačuharije.

Ostavština ima oko 25.000 listova / oko 50.000 stranica rukopisa i dokumenata, a autografskih je stranica oko 8.000 - rukopisi Ivana Lončarića Papića ili rukopisi drugih osoba s njegovim bilješkama.

Svaku od rukopisnih knjiga koje je sam izradio (28 knjiga, 12 'teka', nekoliko svezaka 'zapisa') Ivan Lončarić Papić sam je i ilustrirao velikim brojem javnosti još nepoznatih i ne-valoriziranih crteža, akvarela - marine, crteži ljudskih figura, portreti, karikaturene skice i dr. Ivan Lončarić Papić bio je i nadareni književnik - autor stotinjak pjesama, kraćih prozanih radova i dr. Bio je i društveni i kulturni pregalac, osnivač niza udruga (Kupališna zadruga, Radnička zadruga sv. Josipa, a jedan je i od osnivača knjižnice u Selcu). Bio je i nadareni slikar te se njegovih 20 ulja također nalazi u ovoj bogatoj ostavštini.

Ostavštinu je Narodna knjižnica i čitaonica u Selcu, danas Ogranak Selce Gradske knjižnice i čitaonice Crikvenica, preuzela 20. veljače 1968. godine, a godine 1981. Knjižnica otkupljuje iz privatnog vlasništva ostatak pisane ostavštine Ivana Lončarića Papića i postaje vlasnik njegove cjelokupne pisane ostavštine.

OSTAVŠTINA DR. VINKA ANTIĆA (1905.-1993.), akademski obrazovanog povjesničara, široko obrazovanoga kulturnog i javnog djelatnika, autora više od 600 objavljenih publikacija - knjiga, studija, povijesno-stručnih i znanstvenih radova, književnih radova - pjesničkih i prozanih, književnih kritika. Bio je urednik brojnih književnih, kulturnih i povijesnih časopisa, na primjer, Riječke revije, riječkog Novog lista i dr. Pisao je i stručne priloge o turizmu kao značajnoj gospodarskoj grani Hrvatskog primorja i Kvarnera, odnosno priobalja u cijelosti.

Rukopisna ostavština dr. Vinka Antića sadržajem je raznovrsna - osim njegovih rukopisa, izvornih pisama i fotografija, tu su i rukopisi Janka Polića Kamova, Nikole Polića i Tina Ujevića, dio rukopisne ostavštine Viktora Cara Emina te pojedini rukopisni tekstovi i osobni dokumenti Mate Balote, drugih javnih i kulturnih djelatnika onoga vremena i književnika.

Rukopisna ostavština čuva se u 192 standardne arhivske kutije, a osim rukopisa obuhvaćeni su i dokumenti - zapisnici i dokumenti Gradskog poglavarstva Crikvenice, Općinskog poglavarstva Selca i ukupno ima oko 200.000 stranica.

Privatna knjižna zbirka kao dio ostavštine sadrži oko 2000 svezaka knjiga, a darovnica dr. Vinka Antića od 16. kolovoza 1993. nalazi se u arhivu Ogranka Selce.

Građa ovih dvaju ostavština poslužila je kao osnova za niz istraživačkih, stručnih, diplomskih i seminarskih radova i izložaba, a opisana je i u nizu objavljenih publikacija. Planira se digitalizacija kao oblik zaštite ostavština te njihove dostupnosti kulturnoj, stručnoj i široj zainteresiranoj javnosti za potrebne znanstveno-istraživačkoga rada i uvida u baštinu.

GRADSKA KNJIŽNICA I ČITAONICA VIS

MEMORIJALNI PROSTOR RANKO MARINKOVIĆ VIS

Od lipnja 2011. pruža se stručna potpora projektu Memorijalni prostor Ranko Marinković u Visu. Projekt je započet godine 2008., a uključuje korištenje prostora Gradske knjižnice i čitaonice Vis – memorijalni prostor uz književna djela, izvornike i prijevode, sadrži brojne osobne predmete akademika Marinkovića, fotografije, tiskane i snimljene zapise itd.

RANKO MARINKOVIĆ (1913.-2001.) - viški Voltaire, znameniti hrvatski književnik, ravnatelj Drame HNK u Zagrebu, profesor na zagrebačkoj Akademiji za kazališnu umjetnost, redoviti član HAZU-a (od 1983.), član Društva hrvatskih književnika (od 1948.), čiji je raznovrstan i bogat književni opus obuhvatio poeziju, književne i kazališne kritike, eseje, drame, pripovijetke i romane. Surađivao je u Krležinu Pečatu i nizu drugih časopisa, a 1939. u Hrvatskome narodnom kazalištu u Zagrebu izvedena mu je prva drama Albatros. Prvi prijevod Kiklopa na engleski jezik objavljen je godine 2010. (Yale University Press).

UKRATKO O PROJEKTU

Realizaciju ovoga vrijednoga projekta svakako valja podržati bibliografskim istraživanjem, izradom i dostavom popisa odgovarajuće građe, dijelom iz fonda NSK, koja bi mogla biti uvrštena u fond Memorijalnog prostora, obrazloženim preporukama te upućivanjem na odgovarajuće izvore građe. Projekt je važan ne samo za zavičajnu baštinu i (o)čuvanje knjižnične i druge građe vezane uz djelovanje znamenitih zavičajnika, nego, posebice kad se radi o akademiku Marinkoviću, i za cjelokupnu hrvatsku nacionalnu kulturnu baštinu i književnu povijest.